

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Факультет права та міжнародних відносин
Юридична клініка «Астрєя»

ПРАВА ЛЮДИНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗБУДОВИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

ДО ТИЖНЯ ПРАВА І ДНЯ ЗАГАЛЬНОЇ ДЕКЛАРАЦІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ

Збірник наукових праць за матеріалами круглого столу

11 грудня 2020 року

УДК 342.7(08)

П68

Рекомендовано до друку Вченою радою
Факультету права та міжнародних відносин
Київського університету імені Бориса Грінченка
(протокол № 2 від 23.03.2021 р.)

Редакційна колегія:

І.А. Грицяк, доктор наук з державного управління, професор;
С.В. Бобровник, доктор юридичних наук, професор;
С.О. Мосьондз, доктор юридичних наук, професор;
А.Ю. Нашинець-Наумова, доктор юридичних наук, професор;
Т.О. Дідич, доктор юридичних наук, професор;
А.П. Чернега, кандидат юридичних наук, доцент.

Права людини в сучасних умовах розбудови громадянського суспільства в Україні: До тижня права і дня Загальної декларації прав людини : зб. наук. праць за матер. круглого столу, Київ, 11 грудня 2020 р. / редкол.: І.А. Грицяк, С.В. Бобровник, С.О. Мосьондз, А.Ю. Нашинець-Наумова, Т.О. Дідич, А.П. Чернега. — К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. — 308 с.

УДК 342.7(08)

© Автори статей, 2021

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2021

ЗМІСТ

Грицяк І.А. УКРАЇНА В ЄВРОПЕЙСЬКІЙ ПОЛІТИЦІ СУСІДСТВА	10
Нашинець-Наумова А.Ю. КІБЕРБЕЗПЕКА В УКРАЇНІ. ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ	15
Бобровник С.В. ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ СТУДЕНТСТВА В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ	19
Дідич Т.О. КОНЦЕПЦІЯ РОЗВИТКУ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ПРАВОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	25
Осядла М.В. ПОЛІТИЧНА ЦІННІСТЬ ПРАВА: ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ	30
Мосьондз С.Д. ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ	35
Паламарчук І.В. ПУБЛІЧНЕ ПРАВОНАСТУПНИЦТВО У СФЕРІ ТРУДОВИХ ПРАВОВІДНОСИН	38
Котенко М.В. ПРАВОВА ЕКСПЕРТИЗА ЗАКОНОДАВЧИХ АКТІВ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА ЛЮДИНИ НА СВОБОДУ ТВОРЧОСТІ	43
Баклан О.В. ДО ПИТАННЯ ДЕРЖАВНОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	48
Буличева Н.А., Буличев А.О. ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ ПІД ЧАС ОДЕРЖАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ КАРАНТИНУ	51

Баклан О.В.,

*професор кафедри публічного
та приватного права*

*Факультету права та міжнародних відносин
Київського університету імені Бориса Грінченка,
д. ю. н., професор*

ДО ПИТАННЯ ДЕРЖАВНОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Як відомо, ще у стародавні часи філософи-мислителі звертали свої погляди на уніфікацію організації суспільного ладу та форми регулювання й контролю за оптимізацією дій суспільства за діями влади, що відобразилося у концептуальних працях тогочасних вчених. Тут можна згадати відомий твір «Утопія» Т. Мора, не менш відому працю «Місто Сонця» Т. Кампанелли та ін. У подальшому у Франції в 1789 р. Національними зборами була прийнята Декларація прав людини і громадянина, яка проголошувала, що «мета кожного державного союзу складає забезпечення природних і невід’ємних прав людини, а революція шляхом насильницьких дій створила державу, яка взяла на себе зобов’язання здійснення такої мети» [1]. Ідеї, проголошені в Декларації, знайшли подальший розвиток у працях Ф. Вольтера, Дж. Локка, Д.С. Міля, Ш. Монтеск’є, Д. Юма та багатьох інших. І нині проблематика уніфікації національного законодавства та ефективної правової імплементації турбує багатьох практиків та вчених-дослідників.

Традиційно проблематиці щодо уніфікації державного впливу на різноманітні суспільні відносини (зокрема, у сфері економіки та підприємництва), розробці його різноманітних аспектів присвячуються у певні часи праці таких авторитетних вчених, як Дж. М. Кейнс, А. Маршалл, П. Семюелсон, А. Сміт, Л. Якокка, а також інших широко відомих дослідників у зазначеній царині. Але питання застосування міжнародно-правових актів у цій сфері досліджені лише фрагментарно навіть у роботах таких відомих вітчизняних юристів та економістів, як Л.К. Воронова, О.А. Журавський, Т.О. Коломоєць, О.П. Рябченко, Н.О. Санахметова, О.Х. Юлдашев та ін. Тому, спираючись на думки

відомих вчених щодо прикладів регулювання суспільних відносин сфери економіки та підприємництва за допомогою міжнародно-правових норм, спробуємо дещо поглибити розробку окреслених питань, що і є метою даної публікації.

Нині в Європі спостерігається загальна тенденція щодо «цілого комплексу інституційних та процедурних реформ, які дають змогу ЄС: встановити єдині правові рамки та інституційну структуру формування простору свободи, безпеки та юстиції, покласти край прийняттю паралельних законодавчих актів і т.ін...», про що зазначають вітчизняні дослідники з міжнародного права [2, 193]. Це підтверджується тим фактом, що, коли в 1970 р. Комісія ЄС використала проект аналізу й порівняння економічного права в державах — членах ЄС, всі національні експерти прийняли загальне робоче визначення. З метою цього дослідження економічне право розуміли як «єдину групу правил законодавчого регулювання, призначених обслуговувати економічну політику». В межах цього визначення було також досягнуто згоди, що не менше 8 сфер регулювання можуть бути визначені: законодавче регулювання економічних прогнозів; короткострокове і середньострокове економічне планування в поєднанні із засобами реалізації прийнятих планів; форми фінансової допомоги, призначеної сприяти реалізації економічної політики; контрактні відносини між державними органами і підприємцями для підтримки окремих державних програм; усі інші законодавчі правила, що мають економічну мету або наміри; спеціальні законодавчі правила в межах загальної економічної політики, що діють лише в окремих сферах економічної діяльності; правила, призначені для реалізації економічного права; правовий захист підприємств та індивідуальних осіб від дій державних органів, пов'язаний з економічним правом [3, 87]. Здається це у цілому правильний та сучасний і нині підхід.

В Україні дещо подібну, але трохи іншу позицію обстоює відомий вчений із господарського права В. Щербина, який висловлюється категорично проти прийняття в нашій країні Економічного кодексу, правильно аргументуючи свою точку зору тим, що предмет регулювання цього Кодексу «окреслити неможливо, оскільки він мусив би регулювати всі суспільні відносини у сфері економіки, у тому числі: адміністративні, трудові, фінансові, податкові, земельні, екологічні тощо» [4, 15]. Здається, це більш вдалий погляд на зазначену проблематику, тому

і варто підтримати насамперед дану позицію. Підтвердженням цього є навіть те, що законодавством України передбачена особлива адміністративна процедура — державна реєстрація таких об'єктів, як: цінні папери; ліки; нові харчові продукти; матеріали і вироби, окремі види продукції, яка має потенційну небезпеку для людини; промислово-небезпечні об'єкти та деякі ін. Ретельний розгляд згаданих видів державної реєстрації в рамках даної статті не видається можливим через обмежений обсяг. Але варто зазначити, що змістом будь-якого виду державної реєстрації має бути, з одного боку, захист прав громадян, а з іншого — безпека суспільства й держави. Основною метою кожного з видів державної реєстрації є необхідність здійснення компетентними державними органами обліку й ідентифікації суб'єктів, наприклад, підприємницької діяльності, різноманітних об'єктів, що належать цим суб'єктам, з подальшим здійсненням щодо них необхідної контрольно-наглядової діяльності. При цьому ще раз зазначимо, що це досягається як за допомогою виключно вітчизняних нормативно-правових актів, так і, в окремих випадках, із застосуванням міжнародно-правових актів тощо (наприклад, Всесвітньої конвенції про авторське право, Паризької конвенції про охорону промислової власності, Ніщцької угоди про Міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації знаків, Гаазької угоди про міжнародну реєстрацію промислових зразків, Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків та ін.), що є рідкісною особливістю адміністративно-правових відносин [5].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Загальна декларація прав людини і громадянина. URL: <https://www.coe.int/uk/web/compass/the-universal-declaration-of-human-rights-full-version-> (дата звернення: 15.02.2021).
2. Макаруха З. Правове регулювання розвитку свободи, безпеки та юстиції в рамках ЄС: реформи Лісабонського договору 2007 року. *Право України*. 2010. № 11. С. 188–193.
3. Саниахметова Н.О. Регулювання підприємницької діяльності в Україні (організаційно-правові аспекти): дис. д-ра юрид. наук: 12.00.07. О., 1998. 403 с.
4. Щербина В. Деякі проблеми господарського і господарського процесуального законодавства. *Право України*. 2010. № 8. С. 13–19.
5. Баклан О.В. Державна присутність у господарсько-правових відносинах. Монографія. К.: Видавництво Людмила, 2020. 208 с.